

Fältdagbok Kånna Högar 2005-09-02

Fastighetsbeteckning: Södra dal 1:3-4, Dalen 2:3 samt Berghem Västergård 4:23

Närvarande:

Robert Danielsson, RAÄ

Bakgrund

Kånna högar är ett gravfält som består av 250 objekt. Gravarna utgörs främst av drygt 200 runda och ovala högar, ett 15-tal stensättningar samt treuddar, skeppssättning, domarring, äggahöna (járnåldersdös) samt ett 20-tal resta stenar.

Markskötseln - ett problem under decennier

Kånna högar visar på den problematik som uppstår med för snabbt vegetationsbyte. I början av 1920-talet planterades området med gran. 1965 förändrades landskapsbilden från tät tallskog till öppen ängsmark. Den radikala nedtagningen av gran frilade en markyta som till stora delar saknade undervegetation. J.E Gustafsson genomförde experiment med olika grad av gödsling, kalkning för att skapa mer växtkraft i gräsvegetationen.

Besiktningen 2001

Vid besiktning år 2001 fanns stora bestånd av bredbladigt gräs som förekommer på torra, soliga platser samt stor utbredning av ljung. Gravfältet upplevdes som svåröverblickbart och ovårdat. Mest förekommande träd och buskar är: björk, en, rönn och ek. Träden är av varierad kondition och behöver speciell besiktning men det var inget träd som stod upp på någon gravhög. Träden föreföll även ha god verkan på gräsbeståndet då de gav bra skugga. Kommunen hade hand om skötseln med hjälp av arbetslag på Kånna Högar fram till år 2000.

Kommunen slog vegetationen tre gånger per år med hjälp av röjsågar med nylonlina. Ett år har gått utan att någon vård har gjorts. Länsstyrelsen har gjort florainventering av "rödlistade" växter och kommit fram till att antalet har minskat sedan förra inventeringen som gjordes för tio år sedan.

På bilder från 2001 förekommer det bredbladiga gräset i stor utsträckning, liksom ljung.

Gravfältet hade 2001 en gulnad och sliten skylt. Området såg slitet och nedgången ut. Området dominerades av bredbladigt gräs och ljung.

Besiktningen 2005

Fyra år efter förra besiktningen ses resultatet av den nya skötselmetoden. Skandinavisk skogsutveckling har utvecklat en slåtter med uppsamlare och balbindare. Området klipps i juli-augusti. Vid besöket märktes en klar förändring i vegetation sedan förra besöket. Ljungens utbredning och det bredbladiga gräset hade minskat i omfattning till förmån för mer konventionell ängsflora. Träden hade gallrats och stammats upp likt ett betat landskap.

År 2005 är gravarna mer framträdande och har rikare flora.

Vid överblick framträder gravarna tydligt. Runt om finns små balar av klippt gräs som ska tas om hand.

Träd och buskar har gallrats och stammats upp för att ge intrycket av betad ängsmark.

Det bredbladiga gräset trivs inte att bli klippt utan vissnar ned. Även om det bredbladiga gräset har växt upp efter slåttern är det i mindre utsträckning.

De ett år gamla skyltarna har tyvärr blekts, framför allt de röda kulörerna.

Prioritet: Upprätta nytt skötselavtal under 2006, byta ut solslitna skyltar

Litteraturförteckning

Gustavsson, John-Erik, *Rapport Kånna Högar-ett fornvårdsproblem*, Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer 1978:4.

Schauer, Thomas & Caspari, Claes, *Växter i Nordeuropa*, Bonnier Fakta, Stockholm 1982.